

PROFESIJAS STANDARTA PROJEKTS

Reģistrācijas numurs PS 0368

Profesija Mākslas terapijas speciālists

Kvalifikācijas līmenis 5

**Nodarbinātības
apraksts**

Mākslas terapijas speciālists strādā veselības, sociālās aprūpes un/vai izglītības jomā organizācijā un/vai privātp praksē un sniedz mākslas terapijas pakalpojumus klientam (indivīdam un/vai grupai un/vai organizācijai). Mākslas terapijas speciālists veic klienta izpēti un/vai novērtēšanu, ar mākslas terapijas līdzekļiem un realizē mākslas terapijas procesu, palīdzot klientam paust emocionālus pārdzīvojumus, attīstot klienta sociālās adaptācijas spēju, veicinot personības pašizpratni un izaugsmi, personības briedumu, ievērojot mākslas terapijas speciālista darba ētiku. Mākslas terapijas speciālists ir persona ar medicīnisko izglītību, saskaņā ar LR ārstniecības likumu. Mākslas terapijas speciālists ir specializējies vienā no mākslas veidiem, kas paredz atšķirīgu izglītību (turpmāk tekstā “vizuāli plastiskās mākslas terapijas speciālists”, “mūzikas terapijas speciālists”, “drāmas un dzejas terapijas speciālists” un „deju un kustību terapijas speciālists”). Mākslas terapijas speciālists var veikt zinātniskus pētījumus, tos prezentēt un publiskot. Mākslas terapijas speciālists rūpējas par savu tālākizglītību izvēlētajā jomā.

Pienākumi	Uzdevumi
1. Ievērot mākslas terapijas speciālista darba ētiku	1.1. Informēt klientus, darba devējus un citus speciālistus par mākslas terapijas speciālista darba ētikas principiem, tos ievērot ikdienas darbā. 1.2. Darba konfliktsituācijās rīkoties atbilstoši mākslas terapijas speciālista ētikas kodeksa prasībām.
2. Darbs ar klientu (indivīdu un/vai grupu, un/vai organizāciju)	2.1. Precizēt informāciju par klienta problēmu un mākslas terapijas procesu. 2.2. Izvēlēties piemērotākās mākslas terapijas metodes. 2.3. Vadīt mākslas terapijas procesu. 2.4. Pārrunāt un izskaidrot klientam mākslas terapijas procesu un tā rezultātus.
3. Klienta (indivīda un/vai grupas un/ vai organizācijas) izpēte un/vai novērtēšana	3.1. Noteikt izpētes un/vai novērtēšanas mērķi. 3.2. Izveidot izpētes un/vai novērtēšana plānu un izvēlēties atbilstošas izpētes un/vai novērtēšanas metodes. 3.3. Veikt datu ievākšanu, apstrādi, analīzi un interpretāciju. 3.4. Noformēt iegūtos izpētes un/vai novērtēšana rezultātus un secinājumus. 3.5. Pārrunāt un izskaidrot gūtās atziņas klientam saprotamā veidā.
4. Profesionālā izaugsme	4.1. Piedalīties zinātniskajās un zinātniski praktiskajās konferencēs, semināros,ursos, treniņos un darba grupās. 4.2. Sekot jaunumiem profesionālajā literatūrā. 4.3. Veikt pašterapiju. 4.4. Regulāri piedalīties supervīzijas nodarbībās.
5. Zinātniskā darba veikšana izvēlētajā mākslas terapijas jomā	5.1. Noteikt pētījuma problēmu un mērķi. 5.2. Analizēt zinātnisko literatūru. 5.3. Formulēt pētījuma hipotēzi un/vai pētījuma jautājumu. 5.4. Izvēlēties pētījuma stratēģiju un izstrādāt pētījuma plānu, realizēt to. 5.5. Apstrādāt, analizēt un interpretēt iegūtos rezultātus. 5.6. Rakstiski apkopot pētījuma rezultātus un secinājumus un tos prezentēt.

Īpašie faktori, kas raksturo darba vidi

Organizatoriskie faktori – darbs tiek veikts individuāli, pāri vai darba grupā.

Darba telpu iekārtojums mākslas terapijas speciālistam – Mākslas terapijas speciālistam, individuālo un/vai grupu konsultāciju vajadzībām, ir nepieciešama speciāla telpa, ar vismaz vienu galdu, krēsliem, vēlams dators, vietu materiālu glabāšanai (obligāti ievērot higiēnas nosacījumus). Mākslas terapijas speciālists darbā ar klientu izmanto darbam nepieciešamās klienta izpētes un/ vai novērtēšanas metodes, mākslas terapijas metodes un tehnikas, darba materiālus un aprīkojumu, atkarībā no specializācijas un mākslas tehniku specifikas.

- Fizikālie – nav
- Bioloģiskie – nav
- Ķīmiskie - nav

Īpašas prasības uzdevumu veikšanai mākslas terapijas speciālistam

Mākslas terapijas speciālists ir tiesīgs izmantot mākslas terapijas metodes saskaņā ar mākslas terapijas veidu, kā arī indivīda un/vai grupas izpēti un/vai novērtēšanas metodes, ja par viņa profesionālo sagatavotību liecina:

1. Akreditētas augstskolas profesionālās maģistrantūras veselības aprūpē vai otrā līmeņa profesionālās studiju programmas diploms mākslas terapijā izvēlētajā jomā un profesionālās biedrības izdots sertifikāts, kas apliecina mākslas terapijas speciālista profesionālo gatavību praktizēt;
vai

2. Diploms par augstākās izglītības iegūšanu maģistra līmenī akreditētā studiju programmā sociālajās un cilvēkzinātnēs, izglītībā, pedagogijā, mākslā, veselības un sociālajā aprūpē, medicīnas nozarēs un pierādāma apmācība saskaņā ar profesijas standartu mākslas terapijā, ko apliecina:

- sertifikāti par mākslas terapijas metožu apgūšanu vismaz 600 akadēmisko stundu apjomā;
- dokumenti, kas apliecina apgūtās zināšanas un prasmes bioloģisko, medicīnisko, sociālo, psiholoģisko zinātņu galvenajās koncepcijās saskaņā ar mākslas terapijas speciālista specifisko praksi;
- pierādāma pašterapija vismaz 150 stundas;
- profesionālās biedrības izdots sertifikāts, kas apliecina mākslas terapijas speciālista profesionālo gatavību praktizēt.

Prasmes

Kopīgo un specifisko prasmju dalījuma veidošanas princips:

- **kopīgās prasmes** - prasmes, kas tiek izmantotas vairākās sociālās un veselības aprūpes jomās (psiholoģijā, sociālajā aprūpē, u.c.) vai arī veido specifisko prasmju bāzi jeb pamatu, bez kuru apguves nevar turpināt profesionālās darbības jomā pielietojamo prasmju apguvi;
- **specifiskās prasmes** - prasmes, kas pēc nosaukuma līdzīgas vairākām sociālās un veselības aprūpes nozarēm, bet pēc satura ir specifiskas, atbilstošas mākslas terapijas speciālista profesionālajiem pamatiem, saskaņā ar specifisko praksi;
- **vispārējās prasmes** - prasmes, kas ir nepieciešamas mākslas terapijas speciālista profesionālai darbībai.

Kopīgās prasmes nozarē	Specifiskās prasmes mākslas terapijas speciālista profesijā	Vispārējās prasmes/ spējas
<ul style="list-style-type: none"> • izvēlēties un lietot atbilstošu saskarsmes veidu un paņēmienus ar dažāda vecuma un sociālo grupu pārstāvjiem • novērtēt klienta apkārtējās vides faktoros, kultūras un sociālās iezīmes • atpazīt klienta personības iezīmju un psihisko stāvokļu izpausmes uzvedībā • balstīt savu profesionālo darbību uz zinātniski pamatotām teorijām un 	<ul style="list-style-type: none"> • veidot kontaktu ar klientu • veikt klienta izpēti /novērtēšanu/ • izvēlēties metodi atbilstoši klienta risināmajai problēmai, saskaņā ar izvēlēto mākslas specializācijas jomu • izvērtēt sava darba rezultātus, saskaņā ar izvēlēto mākslas specializācijas 	<ul style="list-style-type: none"> • darboties komandā/grupā ar līdzīgu profesiju speciālistiem • plānot, organizēt un vadīt izpildāmos darbus un noteikt to prioritātes • argumentēt savu viedokli • izmantot informācijas avotus un atlasīt nepieciešamo informāciju • noformēt, sistematizēt un glabāt lietisķos dokumentus • jaunrades un pētniecības prasmes • risināt konfliktsituācijas • ievērot vispārīgos ētikas principus • ievērot darba drošības un higiēnas prasības • sazināties latviešu valodā un apgūtā

<p>metodēm</p> <ul style="list-style-type: none"> • ievērot profesionālo ētiku un psihohigiēnu • apkopot, analizēt un interpretēt izpētes rezultātus • izstrādāt pētījuma projektus, tos realizēt un prezentēt • 	<p>jomu</p> <ul style="list-style-type: none"> • pārrunāt sadarbības rezultātu ar klientu 	<p>svešvalodā</p> <ul style="list-style-type: none"> • pilnveidot profesionālās zināšanas tālākizglītības procesā • pieņemt lēmumus un uzņemties atbildību • prezentēt informāciju par noteiktu tematu, izskaidrot to citiem (verbāli un rakstiski) • lietot datoru informācijas glabāšanai un apstrādei
--	--	--

Zināšanas mākslas terapijas speciālistam

Zināšanas	Zināšanu līmenis		
	Priekšstats	Izpratne	Lietošana
Bioloģisko, medicīnisko, sociālo, psiholoģisko zinātņu galvenās koncepcijas, kuras attiecas uz mākslas terapijas speciālista specifisko praksi		x	
Mākslas terapijas dokumentēšanā			x
Mākslas terapijas vēsturē, teorijās un koncepcijās, saskaņā ar specifisko praksi			x
Mākslas terapijas metodēs, saskaņā ar specifisko praksi			x
Kvantitatīvajās un kvalitatīvajās novērtēšanās tehnikās mākslas terapijā			x
Metodoloģijā un zinātniski pētnieciskajā darbā			x
Mākslas terapijas speciālista ētikā, saskaņā ar specifisko praksi			x
Mākslas terapijas grupu konsultēšanā, saskaņā ar specifisko praksi			x
Mākslas terapijas individuālajā konsultēšanā, saskaņā ar specifisko praksi			x
Mākslas un mākslas radīšanas tehnikās, saskaņā ar specifisko praksi (vizuālās mākslas terapijas speciālistiem – zīmējumu un skulptūru analīze; mūzikas terapijas speciālistiem – klavierspēle un improvizācija; deju un kustību terapijas speciālistiem – deju un kustību improvizācija)			x
Ievadā kultūras un mākslas vēsturē, saskaņā ar specifisko praksi		x	
Informāciju tehnoloģijās		x	

Profesijas standarta izstrādes darba grupas sastāvs:

Kristīne Mārtinsone, darba grupas vadītāja; Dr.psych., biedrības ‘‘Latvijas Mākslas terapijas asociācija’’ valdes priekšsēdētāja, Latvijas Universitātes Pedagoģijas un psiholoģijas fakultātes docente;

Mirdza Paipare, darba grupas vadītāja; Mg. music., Liepājas Pedagoģijas akadēmijas docente, mūzikas terapijas studiju programmas direktore;

Caryl Sibbett, mākslas terapeite, Belfāstas Karaliskās universitātes Mākslas terapijas fakultātes studiju programmas mākslas terapijā direktore, Lielbritānijas mākslas terapijas asociācijas biedre (Lielbritānija, Ziemeļīrija);

Fausto Sergey Sommer, Dr.phil., Transpersonālās psiholoģijas un kreatīvo terapiju institūta direktors, Lielbritānijas mākslas terapijas asociācijas biedrs (Šveice);

Reiners Hauss Dattelnas bērnu klīnika (Vācija), mūzikas terapeits;

Ira Gaigule Izglītības un zinātnes ministrijas Augstskolu departaments, vecākā referente;

Inese Znotiņa RSU Rehabilitācijas fakultātes prodekāne;

Agnese Krētaine Liepājas bērnu interdisciplinārais attīstības centrs, sertificēta un apmācītātiesīga fizioterapeite;

Andrea Nanzlova, mākslas terapeite, Čehijas mākslas terapijas asociācijas biedre. (Čehija);

Natalia Purnis, Eiropas Psihoterapeitu līgas Mākslas terapijas sekcijas biedre (Krievija);

Agnese Rumkovska, Mg.psych., biedrības "Latvijas Mākslas terapijas asociācija" valdes priekšsēdētājas vietniece;

Sandra Dzilna, Mg.phil., biedrības „Latvijas Mākslas terapijas asociācija” valdes priekšsēdētājas vietniece;

Solveiga Siliņa, Mg.psych., biedrības „Latvijas Mākslas terapijas asociācija biedre”.

Konsultanti:

Aivars Vētra: RSU Rehabilitācijas fakultātes dekāns, asociētais profesors, Latvijas Rehabilitācijas biedrības valdes priekšsēdētājs;

Aija Kauliņa „Liepājas interdisciplinārais bērnu attīstības centrs” vadītāja, sertificēta un apmācītātiesīga bērnu neiroloģe, pediatre, speciāliste Vojta un Montesori metodēs.

Profesijas standarta eksperti:

U.Līkops, LR Veselības ministrija, valsts sekretārs.

B.Paševica, LR labklājības ministrija, valsts sekretāre.

J.Kalējs, Latvijas Slimnīcu biedrība, valdes priekšsēdētājs.